

Kahnu Oy
Tervämäenraitti 43
38460 Sastamala

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA SASTAMALAN SIKALAN LAAJENNUS- JA MUUTOS- (ELÄINSUOJA) -HANKKEESEEN

Hanke ja sijainti

Kahnu Oy:n tila (790-507-1-124) suunnittelee Sastamalan Mouhijärvelle ns. uuden, vuonna 2014 valmistuneen sikalan jatkamista kuudella osastolla ja 764 sikapaikalla. Tilakeskuksessa on nykyisin 2230 sikaa. Laajennuksen jälkeen tilalla on yhteensä 2994 sikapaikkaa.

Laajennus sijaitsee Tervämäen kylässä tilalla Holppi RN:o 1:91.

Samalla tilakeskuksen vanhan sikalan toimintaa muutettaisiin. Sikalan eläinmäärää tultaisiin vähentämään 336 paikkaan. Osa sikapaikoista muuttuisi sairaskarsinoiksi. Tuotantoa keskitettäisiin uuteen sikalaan, missä käytössä on kaikki hajuntorjuntamenetelmät.

Laajennushankkeessa ei rakenneta uusia lietesäiliöitä tilakeskukseen. Lisäkapasiteetti toteutetaan 2500 m³ etälietesäiliöllä, joka on jo rakenteilla Myönteen kylässä noin 18,5 kilometriä tilakeskuksesta. Lisääntynyt lietemäärä levitettäisiin rakennettavan etälietesäiliön viereisille pelloille.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireille tulo ja hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaava tiedusteli Pirkanmaan ELY-keskukselta YVA-menettelyn soveltamista. ELY-keskus otti saatujen tietojen perusteella asian vireille. Hankkeesta vastaavaa kuultiin suunniteltavan hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista ja heidän mahdollisuuksistaan tehokkaasti estää niitä. Hankkeesta vastaava lähetti hanke-suunnitelmasta tiedot (ympäristölupahakemus ja liitteet mm. asemapiirros tilakeskuksesta ja rakenteilla olevasta etäsäiliöstä, piirroksat tilakeskuksen sikalarakennuksen laajennuksesta sekä nykyisen sikalan ympäristölupa Dnro LSSAVI/325/04.08/2010) 24.1.2018 ja BAT-selvitys- ja päätös 13.10.2017).

Viranomaisten kuuleminen

Viranomaisia on pyydetty erityisesti katsomaan uuden YVA-lain mukaan kahta asiaa, voiko suunnitellulla hankkeella olla YVA-lain tarkoittamia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia ja ovatko hankkeesta vastaavan esittämät mahdollisuudet estää nimenomaan merkittäviä haittoja tehokkaita. Kuulemista varten viranomaisille lähetettiin YVA-päätöksen hankekuvauksen luonnos ja hankkeen asemapiirros ja piirros tilakeskuksesta.

Sastamalan kaupunki (ympäristönsuojelu, kaavoitus)

Sastamalan kaupungin ympäristönsuojelun näkökannan mukaan suunnitelluilla hankkeilla ei ole YVA-lain tarkoittamia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia ja hankkeesta vastaava on tuonut esille mahdollisuuksia estää merkittäviä haittoja tehokkaasti.

Alueella ei ole asemakaavaa eikä yleiskaavaa. Maankäyttöön liittyvien vaikutusten merkittävyydet ovat riittävästi arvioitu. Suunniteltavalla uudella tilakeskuksella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia maankäyttöön.

Pirkanmaan maakuntamuseo, 12.2.2018. Hanke sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Selkeen-Eskolan-Tervamäen kulttuurimaisemaan, jossa alueen erityisinä arvoina mainitaan mm. Kahnun pihapiiri sekä vanhojen tilakeskusten ympärillä aukeava avoin viljelymaisema. Kyseinen hanke merkitsee merkittävää olemassa olevan sikalan laajentamista nykyisen eläinsuojan itäpäätyyn. Suurehko laajennus ja muu toimintaan liittyvä rakentaminen muuttaa maisemaa, mutta ottaen huomioon, että kyseessä on jo olemassa olevan sikalan laajentaminen, ei muutos ole niin merkittävä, että YVA-menettely olisi tarpeen kulttuuriympäristön näkökulmasta.

Suunnitellun sikalan laajennusosan kohdalta ei tunneta arkeologisia kohteita. Sikalan lähellä, Tervamäenraitin länsipuolella sijaitsee kuitenkin muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös, Tervamäen historiallinen kylänpaikka (mj-tunnus 1000017868). Kohteen alustava, inventointiin perustuva rajausta on merkitty liitekarttaan punaisella rasteroinnilla. Kaikista muinaisjäänöksen aluetta ja lähiympäristöä koskevista suunnitelmista tulee pyytää lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta.

Pirkanmaan liitto, 15.2.2018. Ei anna kommenttia.

Pohjois-Savon ELY-keskus, Pirkanmaan alueen kalatalousviranomainen. Suunnitellulla hankkeella ei ole ennalta arvioiden käytettävissä olevien tietojen perusteella merkittäviä vaikutuksia vaikutusalueen vesistön kalastoon kalastukseen, ravustukseen tai kala- ja rapukantoihin. Mouhijärven alapuolella on kaksi koskikohdetta, joissa on esiintynyt taimenia. Ne ovat Putaankoski ja Mouhijärven länsipäässä Kiikoiskoski. Mikäli peltoja hoidetaan hyvän maanviljelytavan mukaisesti, hanke ei todennäköisesti vaikuta koskien taimenpopulaatioon.

Mouhijärven ja Mouhijoen eli Kiikoisjoen alapuolella sijaitseva Kiikoisjärvi on rehevä, matala järvi. Järven kalalajisto koostuu tyypillisistä järvilajeista. Järnessä on pyyntivahva kuhakanta. Kiikoisjärvi sijaitsee Kiikoisten taajaman tuntumassa, ja järvellä kalastetaan paljon. Kalastus on vapaa-ajankalastusta. Hankkeella ei todennäköisesti ole vaikutusta järvellä tapahtuvaan kalastukseen tai järven kalastoon.

Muu käytettävissä oleva aineisto todennäköisten haitallisten ympäristövaikutusten tunnistamiseen ja mahdollisten tehokkaiden estämistoimien kartoittamiseen

Ympäristöhallinnon paikkatietojärjestelmä (mm. Hertta, Liiteri, Luontotieto)
Pirkanmaan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016 - 2021
Pirkanmaan liiton Internetsivut, Maakuntakaava 2040 ja kaavaselostus
Sastamalan kaupungin Internetsivut, Kaavoitus

Valtioneuvoston ns. nitraattiasetus ja sen liite (1250/2014) maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta. Asetuksessa on esitetty määräyksiä mm. lantaloiden vähimmäiskoosta, siitä poikkeamisesta ja tällöin tehtävästä valvontailmoituksesta, lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta, lannan ja väkilannoitteiden levitysajoista ja typpimääristä, suojavyyhykkeistä, jaloittelualueista sekä lannan aumauksesta. Lisäksi asetuksessa on muita määräyksiä sekä suosituksia.

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) rakentamismääräys, jossa on mm. lantaloille on tarkat vaatimukset kaadoista ja betonilaaduista.

Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010, Kotieläintuotannon ympäristönsuojeluohje

Ympäristöministeriön raportteja 26/2014, Maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämismahdollisuudet ja -kustannukset

HANKKEEN TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA MAHDOLLISUUS VÄHENTÄÄ MERKITTÄVIÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA TEHOKKAASTI

Pirkanmaan ELY-keskus on tarkastellut käytettävissä olevien tietojen perusteella hankkeen todennäköisiä ympäristövaikutuksia ja niiden merkittävyyttä suhteessa YVA-lain soveltamisalan tarkoittamaan merkittävyyteen. Todennäköisiä YVA-lain 2 §:ssä määriteltyjä ympäristövaikutuksia, jotka liittyvät hankkeen ominaisuuksiin, sijaintiin ja ympäristövaikutusten luonteeseen, on tunnistettu ja alustavasti arvioitu erityisesti YVA-lain liite 2:n näkökulmista.

Hankkeesta vastaava on esittänyt hankesuunnitelmassaan mahdollisuuksiaan vähentää tehokkaasti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Vaikutuksen yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan sekä vaikutukset kulttuuriperintöön sekä ympäristövaikutukset nykyisen ja hyväksytyjen kaavojen maankäytön kannalta

Hankkeen vaikutusalueella on Pirkanmaan maakuntakaavan maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita (merkintä ja/tai valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi esitetty alue (Mam), nimi, Mouhijärven kirkonseudun ja Tupurlanjärven kulttuurimaisema sekä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (Museovirasto, RKY, Eskolan ja Tervämäen kylät).

Laajennushanke sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen Selkeen-Eskolan-Tervämäen kulttuurimaisemaan, jossa alueen erityisinä arvoina mainitaan mm. Kahnun pihapiiri sekä vanhojen tilakeskusten ympärillä aukeava avoin viljelymaisema. Suurehko laajennus ja muu toimintaan liittyvä rakentaminen muuttavat maisemaa, mutta ottaen huomioon, että kyseessä on olemassa olevan sikalan laajentaminen, muutoksesta ei muodostu YVA-lain tarkoittamaa merkittävää haittaa kulttuuriympäristöön.

Hankkeen suunnitellulla tilakeskuksella ei ole todennäköisesti haitallisia merkittäviä kulttuurimaiseman arvoihin kohdistuvia vaikutuksia. Kiinteisiin muinaismuistoihin ei ennalta arvioiden kohdistu vaikutuksia, mutta tarvittaessa mahdollisista vaikutuksista on oltava yhteydessä maakuntamuseon sen antaman paikkarakajuksen alueeseen ja sen lähialueeseen kohdistuvien haittojen estämiseksi.

Tilakeskuksen suunniteltu hankealue ja levityspellot ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suunnittelutarvealuetta, joka on Sastamalan rakentamismääräysten teemojen mukaan kulttuuriarvojen aluetta.

Suunniteltavalla uudella tilakeskuksella ei ole todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia voimassa oleviin kaavojen mukaiseen maankäyttöön.

Vaikutus ilmanlaatuun ja ilmastoon ja mahdollisuudet merkittävien haitallisten vaikutusten tehokkaaseen vähentämiseen

Haju-, ammoniakki- ja metaanipäästöt ja hankkeesta vastaavan mahdollisuudet merkittävien haittojen estämiseen

Tilakeskus

Suunniteltuun sikalan laajennukseen tulee samat parhaat käytössä olevat hajun torjuntamenetelmät kuin vuonna 2014 valmistuneessa sikalassa: Lietekuilujen jäähdytys, lietesäiliöiden kattaminen betonilla, ruokinnan valkuaistasojen optimointi ja minimi pinta-ala ritaläpohjaista karsinaa. Torjuntamenetelmät vähentävät samalla tehokkaasti ammoniakkipäästöjä.

Sikalan lantakuiluissa on jäähdytys/lämmön talteenotto. Lietekuilujen lämpötila lasketaan alas joka vähentää ammoniakkin höyrystymistä sikalan ilmaan ja sitä kautta ympäristöön. Jäähdytyksessä on käytössä suuri maalämpöpumppu, joka hyödyntää lämpöenergian sikalan lämmitykseen.

Sikojen ruokintaa optimoidaan jatkuvasti, siten että valkuaistasot ovat optimaaliset, joka vähentää sikojen ammoniakkin muodostusta.

Sikalan ilmastointikanavat sijaitsevat sikalan katolla ja niiden päissä on suihkuvirtaushatut, joka parantaa poistoilman kulkeutumista ylempiin ilmakerroksiin. Tällöin sekoittuu suurempaan ilmamassaan ja vähentää lähialueen hajuja.

Hankkeesta vastaavan suunnitelman mukaan sikalan laajennusosan karsinarakennetta kehitetään siten, että lanta kulkeutuu paremmin lantakuiluihin ja siten vähentää ympäristöön tulevan hajun määrää. Samalla siirryttäisiin järjestelmään, jossa siat kasvavat alkukasvatuksen nykyisissä osastoissa ja siirrettäisiin puolessa välissä uusiin osastoihin. Näin miltei kaikki siat loppukasvatettaisiin lantalogistiikaltaan paremmissa karsinoissa. Loppupään kasvatuksessa hajujen muodostumisriski on suurin. Suunnitellussa muutoksessa hajuntorjuntamenetelmiltä heikon, vanhan sikalan käyttö vähenee ja sinne keskitetään sairaskarsinoita, mikä vähentää hajukuormaa.

Sikalan yhteyteen ei tulla rakentamaan uusia säiliötä. Vanhat kolme betonilla katettua lietesäiliötä jatkavat toiminnassa, niiden yhteistilavuus on 2730 kuutiota.

Sikalan laajennuksen jälkeen sikalan ympäristöön levitettävä lietemäärä ei olisi nykyistä suurempi vaan lisääntynyt lietemäärä levitetään etäsäiliöiden viereisille pelloille.

Tilakeskuksessa lietteen sekoitustarve on minimoitu ja kannet on mahdollista sulkea pumppauksen ajaksi. Etäsäiliöihin liete ajetaan pienestä 200 kuution pumppaussäiliöstä samalla kun lietettä tyhjennetään sikalan lietekuiluista.

Lannanlevityspellot

Kaikki liete levitetään äesmultaimella varustetulla lietevaunulla. Liete levitetään pääsääntöisesti keväällä kylvön yhteydessä, jolloin siitä saadaan ns. 100 % kasvien hyötykäyttöön. Lietettä levitetään vain kasvukaudella, keväällä 2 - 3 päivän aikana per säiliö.

Tilalla on nykyisin käytössä 2 etäsäiliötä (betoni, alatäyttö, luonnollinen kuorettuma). 2500 kuution etäsäiliö sijaitsee Putajassa 14 kilometrin päässä päätilasta ja rakenteilla oleva etäsäiliö 18 km päässä Myönteen kylässä. Lisääntynyt lietteen levitettäisiin rakenteilla olevan etälietesäiliön viereisille pelloille.

Hankkeesta vastaavalla ei ole tässä vaiheessa mahdollisuutta rakentaa tilakeskukseen tai yhteishankkeena alueellista biokaasulaitosta, joka vähentäisi kasvihuonekaasujen päästöjä sekä hajuhaittoja tilakeskuksen ja levityspellon ympäristössä. Lisäksi biokaasulaitos parantaisi lannan lannoiteominaisuuksia.

Vaikutukset melutilanteeseen ja ääniympäristöön sekä vaikutusten vähentäminen

Melua tilakeskuksessa ja sen ympäristössä aiheutuu maataloustoiminnan liikenteestä (rehun valmistus, eläin- ja rehu kuljetukset). Liikenne lisääntyisi noin kolmanneksen nykyisestä. Tilakeskuksen alueelle ulottuu noin 250 metrin etäisyydellä sijaitsevan Porintieltä liikennemelua, joka on havaittavissa taustameluna tilakeskuksessa ja laajemmin avoimessa maastossa tilakeskusta ympäröivillä peltoaukeilla.

Väestö, ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys Ks. Kalastus, Vesistövaikutukset, Liikenne

Suunniteltava tilakeskus ja levityspellot sijaitsevat haja-asutusalueella. Alueella on runsaasti loma-asutusta läheisen Kirkkojärven rannoilla. Kirkkojärven Tervämäenlahti sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä laajennettavasta sikalarakennuksesta. Järven länsipäässä on vuonna 2005 rakennettu yleisessä käytössä oleva uimaranta, joka ei ole kuitenkaan kaupungin säännöllisen valvonnan piiriin kuuluva uimaranta.

Tilakeskusta ympäröi peltoaukeat, ja vaikutusalue on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta.

Maakuntakaavan ulkoilureitti (Mouhijärvi-Kuasman kieppi) kulkee Porintien pohjoispuolella, lähimmillään noin 400 m etäisyydellä. Mouhijärven taajama-asutus on noin 6 km etäisyydellä tilakeskuksesta.

Suunnitellun sikalan laajennushankkeen ja sikalan nykyisen toiminnan aiheuttamat hajuhaitat muutosten jälkeen tai yhteisvaikutukset eivät todennäköisesti kohdistu laajaan väestöön tai herkkiin toimintoihin haja-asutusalueella ottaen huomioon hankkeesta vastaavan esittämät tehokkaat hajutorjuntamenetelmät merkittävien hajuhaittojen estämiseksi.

Liikenne ja liikenneturvallisuus

Tilalle kuljetaan suoraan Porintieltä Tervämäentietä. Eläimiä viedään tai tuodaan kaksi kertaa viikossa, ja rehu auto käy myös kaksi kertaa viikossa. Suunnitellun hankkeen kuljetuksilla ei todennäköisesti ole merkittäviä haittoja yleisten teiden liikenteeseen tai liikenneturvallisuuteen. Lietekuljetuksia on yhteensä noin 325 vuodessa, josta laajennuksen osuus olisi noin 75 kuljetusta. Kuljetukset etäsäiliöille eivät kulje kylätaajamien kautta.

Vesistövaikutukset ja merkittävien haittojen tehokas estäminen

Tilalla on käytettävissään lannanlevityspeltoja Kirkkojärven ja Mouhijärven valuma-alueilla. Suunnitellun tilakeskuksen lannanlevityspeltojen vesiä ohjautuu Porintien pohjoispuolella Kirkkojärven suuntaan>>Mätikkö>>Tupurlanjärvi>>Kulovesi. Levityspeltoja on lähellä vesistöjä myös mm. Mouhijoella (eli Kiikoisjoella).

Suunniteltava hanke ja sen vaikutusalueen vesistöt (mm. Eskolanjoki, Kirkkojärvi, Tupurlanjärvi, Mouhijoki I. Kiikoisjoki, Kiikoisjärvi) sijaitsevat Pirkanmaan pintavesien toimenpideohjelman mukaisella maatalouden vesiensuojelun tehostamisalueella, jolla on tarvetta vähentää kuormitusta. Luokitelluista järvistä ja joista hankkeen vaikutusalueella mm. Mouhijoki I. Kiikoisjoki ja Kiikoisjärvi sekä Myllyoja ja Saikkalanjoki sekä Tupurlanjärvi ovat tyydyttävässä tilassa. Kirkkojärvi, Mätikkö ja Mouhijärvi ovat hyvässä tilassa.

Tilakeskus

Tilakeskukseen nykyiset lietelantalat ovat katettuja. Säiliötilavuudessa on varauduttu tilanteisiin, joissa lantaa ei voida olosuhteiden vuoksi levittää pellolle. Lannankäsittelyyn selvitetään biokaasulaitoksen mahdollisuutta tulevaisuudessa.

Tilakeskuksen hulevedet pihoilta ja rännikaivoista johdetaan sadevesijärjestelmään, josta edelleen ympäristön ojaan. Lietesäiliöiden lastausalueen läheltä likaantuneet vedet johdetaan lietesäiliöön. Piha-alueet asfaltoidaan kesällä 2018.

Lannanlevityspellot

Peltoalaa lannanlevitykseen olisi käytettävissä riittävästi hankkeesta vastaavan mukaan. Ravinnekuormitusta vesistöön ja samalla hajuhaittoja ja päästöjä ilmaan vähennetään käyttämällä sijoitusta/kiekkolevitintä lannanlevityksessä.

Kirkkojärven, Mätikön, Tupurlanjärven, Saikkalanjoen ja Myllyojan sekä Mouhijärven ja Mouhijoen (Kiikoisjoen) ympäristöt ovat maatalouden vesiensuojelun tehostamisaluetta. Suunnitellut ja nykyiset lannanlevityspellot myös rantojen lähellä ovat jo nykyisin viljelyssä.

Tilan kaikille peltoalueille ja peltolohkoille on levitetty lietettä nykyisin. Millään peltolohkolla viljavuustutkimuksen fosforitaso ei ole luokassa korkea tai arveluttavan korkea.

Lanta levitetään ympäristöehtojen ja nitraattidirektiivien mukaisesti kaikilla lohkoilla, mukaan lukien järvien rantalohkot. Tila on sitoutunut ympäristötukiehtoihin ja levittää lantaa vain ympäristötukisitoumuksen ja erityisympäristötukisitoumusten ehtojen mukaisesti.

Tilan voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan etäisyys vesistöön on oltava vähintään 5 metriä ja kaltevilla peltolohkoilla leveämpi. Laajennuksen lisälannan levityksessä tila noudattaa vastaavaa etäisyyttä.

Edellä esitetyn mukaan lannan peltolevityksen lisääminen noin 30 % nykyisestä määrästä ja lannan levittäminen pääasiassa etäsäiliöiden läheisyydessä jo olemassa oleville lannoitetuille pelloille ei todennäköisesti aiheuta merkittävää haitallista muutosta vesistökuormitukseen ja edelleen vedenlaatuun tai vesistön tilaan (Mouhijoki I. Kiikoisjoki ja Kiikoisjärvi).

Tilakeskuksen laajennus- ja muutoshanke eivät todennäköisesti aiheuta uutta merkittävää lisäkuormitusta vesistöön (Kirkkojärvi>>). Suunnitellun tilakeskuksen laajennuksen ja levityspeltojen haitalliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset nykyisen muun vesistökuormituksen kanssa lähimpiin vesistöihin eivät todennäköisesti muodostu merkittäviksi, kun otetaan huomioon hankkeesta vastaavan esittämät mahdolliset tehokkaat keinot.

Vesistökuormitus ei ennalta arvioiden vähene laajennus- ja muutoshankkeiden keinojen avulla verrattuna ympäristön nykyiseen tilanteeseen. Vesistökuormitukseen ja sen tehokkaisuuteen estämiskeinoihin liittyy lisäksi yleistä tiedollista epävarmuutta.

Pohjavedet

Sikalan laajennuksella tai tilan käytössä olevilla levityspelloilla ei ole todennäköisiä haitallisia vaikutuksia pohjavesiin. Lannanlevitys peltoja ei sijaitse pohjavesialueilla eikä niiden muodostumisalueilla.

Tilalla on porakaivot.

Vaikutus kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen sekä kalastoon ja ravustukseen sekä kalastukseen

Rakennettavan sikalan laajennus sijoittuu tilakeskuksessa nykyisen sikalan jatkeeksi. Laajennuksen lähiympäristössä ei ole tiedossa erityisiä luontoarvoja.

Levityspellot ovat nykyisin viljelyssä ja kulkuväylät pelloille ovat vakiintuneet. Uuden etäsäiliön alue ja kulkuväylä ovat rakenteilla (Myönteentie 225). Peltoalueiden lähellä voi olla mm. perinnebiotooppeja lähellä, mutta näihin ei todennäköisesti kohdistu merkittävää haittaa kuten ravinnekuormitusta ottaen huomioon mm. multaava lietelannan levitys.

Sikalan laajennusta vastaava tilan levityspelto-alan lisäys Myönteen kylässä ei todennäköisesti aiheuta merkittäviä kiintoaine- ja ravinnevalumia ja ennakolta arvioiden sen seurauksena merkittävää haittaa kalastolle tai vesieliöstölle, kun otetaan huomioon hankkeesta vastaavan esittämät mahdollisuutensa tehokkaasti estää merkittäviä vaikutuksia. Ks. edellä vesistövaikutukset

Tietoihin vesistökuormituksesta liittyy yleistä epävarmuutta erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvään vuodenaikojen sateisuuteen kuten valumien ajoittumisen, määrän ja laadun muutoksiin. Lisäksi suojakaistojen tehokkuuden riittävydestä vedenlaadun parantamiseksi ei ole varmuutta.

Muut vaikutukset luonnonvarojen käyttöön

Suunniteltavan sikalan lanta hyödynnetään lannoitteena alueen pelloilla. Lantamäärä vastaa laskennallisesti noin 764 (tila yhteensä noin 3000) eläinyksikköä. Lanta voi korvata osin keinolannoitusta alueen pelloilla.

Yhteisvaikutukset

Nykyisessä tilakeskuksen navetassa on 2230 lihasikaa. Laajennuksen jälkeen tilakeskuksessa on paikat yhteensä 2994 lihasialle.

Suunnitellulla sikalan laajennuksella ja tilan nykyisellä toiminnalla on todennäköisesti yhteisvaikutuksia 1,5 km etäisyydellä sijaitsevan lypsykarjapihatton (ja sen suunnitellun laajennuksen) kanssa. Näillä on todennäköisesti yhteisvaikutuksia mm. vesistöön. Hankkeesta vastaavan antaman selvityksen mukaan hankkeiden tilakeskusten aiheuttamat hajualueet eivät ulottuisi tilakeskuksesta toiseen siten, että ne muodostaisivat yhtenevän hajualueen Porintien kahta puolen. Lannanlevitysalueita sijaitsee laajalla alueella, joten hankkeiden ajoittaista hajuhaittaa voi esiintyä alueella samaan aikaan tai peräkkäisinä ajankohdina.

Hankkeesta vastaavat ovat yhdessä esittäneet selvityksen mahdollisuuksistaan ja alustavista suunnitelmistaan tulevaisuudessa toteuttaa biokaasulaitos, joka tehokkaasti vähentää ilmastomuutoksen kannalta haitallisia päästöjä ja hyödyntää kaasua energiana sekä samalla vähentää hajua ja sekä tilojen haitallisia yhteisvaikutuksia ympäristössä.

Maaperä sekä pilaantumisen tehokas estäminen

Tilakeskuksen nykyiset polttoainesäiliöt (3 kpl) on sijoitettu betonialustoille. Haitalliset kemikaalit ja jätteet sijoitetaan kiinteille alustoille. Kalusto pestään kiinteällä alustalla, josta vedet johdetaan lietesäiliöön.

Piha-alueet asfaltoidaan.

Ympäristöonnettomuudet ja niiden hallinta

Tilakeskuksen nykyiset lietesäiliöt on sijoitettu siten, että mahdollisessa onnettomuustapauksessa liete ei pääse valumaan suoraan Kirkkojärveen laskevaan Eskolanjokeen. Lisäksi tilakeskuksen lähialueella voi tarvittaessa oja tukkimalla estää lietteen pääsyn vesistöön.

Lietesäiliöiden rikkoutuessa lietettä on mahdollista imeyttää turpeeseen heti.

Onnettomuustilanteissa polttoainevuoto voidaan padota ja polttoaine imeyttää turpeeseen.

Sikalan laajennus varustetaan savuun reagoivalla paloimaisinlaitteistolla. Sikalassa on alkusammutuskalusto ja aggregaatti. Tilalla on pelastussuunnitelma.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Sastamalan Kahnu Oy:n sikalan laajennus- ja muutoshankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 3 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Lain 3 §:n 2 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tulee soveltaa lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa YVA-lain mukaan ympäristövaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä sen ympäristövaikutusten luonne (Lain 3 §:n 3, lain liite 2, kohdat 1. - 3.). Hankkeen sijainnissa otetaan huomioon erityisesti vaikutusalueen luonnonympäristön sietokyky (2c-alakohta, YVAA 2 §).

Arviointimenettelyn soveltamisalaa koskevassa oikeudellisessa päätösharkinnassa voidaan ottaa huomioon hankkeesta vastaavan esittämät mahdollisuudet vähentää merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia tehokkaasti (YVAL 13 § 1 mom., YVA-lain liite 2, 3. kohta vaikutusten luonne, h-alakohta).

Suunniteltu laajennushanke vastaa kooltaan noin 25 % YVA-lain hankeluettelon 1-kohdassa tarkoitetun eläinsuoja-hankkeen eläinyksikköjen määrästä. Tilan karjan eläinyksikkömäärä olisi laajennuksen jälkeen vastaavasti verraten yhteensä 99,8 % hankekoosta.

Päätöksessä on otettu huomioon hankkeesta vastaavan esittämät, hankkeesta vastaavan käytävissä olevat mahdollisuudet vähentää tehokkaasti laajennushankkeessa tilakeskuksen ja lannanlevityksen aiheuttamia todennäköisiä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia suunnitellun toiminnan ja ympäristöolosuhteiden normaali- ja poikkeustilanteissa.

Hankkeesta vastaava on esittänyt suunnitelmansa sikalan laajennuksen sovittamisesta lähi- ja kaukomaisemaan. Laajennushankkeessa jatketaan nykyistä isoa sikalarakennusta, joka sitoo hankkeen sijoittumisen maisemaan. Hankkeen sijainti suunnitellussa paikassa ei siten todennäköisesti muodosta enää uutta merkittävää haittaa tai yhteisvaikutusta nykyiselle maankäytölle tai suhteessa hyväksytyihin kaavoihin eikä maakunnallisesti (esitys valtakunnallisesti) arvokkaan kulttuurimaiseman ja -ympäristön arvoille. Kiinteisiin muinaismuistoihin ei ennalta arvioiden kohdistu hankkeen rakentamisesta vaikutuksia.

Hanke sijaitsee maatalouden vesiensuojelun tehostamisalueella, jolla kuormitusta on tavoite vähentää vedenlaadun hyvän tilan saavuttamiseksi. Hankkeesta vastaava on esittänyt keinoja, joilla se tulisi vähentämään suunnitellun sikalan laajennus-hankkeen vesistöihin kohdistuvia todennäköisiä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta vastaava on esittänyt yksilöidyt keinot kuten lisääntyvän lietemäärän hallittu käsittely ja lietesäiliöiden mitoitus, suunniteltujen levityspeltojen vähimmäisetäisyys vesistöistä, lannanlevityksen multaan sijoittava menetelmä ja levitysajankohta kasvukautena sekä tiedot varautumisesta poikkeustilanteisiin tilakeskuksessa. Vesistökuormitus ei ennalta arvioiden vähene laajennus- ja muutoshankkeiden keinojen avulla verrattuna ympäristön nykyisestä tilanteesta. Vesistökuormitukseen ja sen tehokkaisuuteen estämiskeinoihin liittyy lisäksi yleistä tiedollista epävarmuutta.

Hankesuunnitelman mukainen lannan peltolevitys ei kuitenkaan todennäköisesti aiheuta merkittävää haitallista muutosta vesistöjen nykyiseen vedenlaatuun tai vesistön tilaan. Suunniteltu tilakeskuksen laajennus ei todennäköisesti aiheuta uutta merkittävää lisäkuormitusta vesistöön. Suunnitellun tilakeskuksen laajennuksen ja nykyisen tilan haitalliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset nykyisen muun vesistökuormituksen kanssa lähimpään vesistöön eivät ennakolta arvioiden todennäköisesti muodostu merkittäviksi ottaen huomioon hankkeesta vastaavan esittämät mahdollisuudet haittojen estämiseen.

Hankkeen lähialueelle voi kohdistua suoria ja välillisiä haitallisia ympäristövaikutuksia (kuten haju, melu, maisema, liikenneturvallisuus, pintavesien laatu). Haitat eivät kohdistu laajaan väestöön ottaen huomioon tilakeskuksen ja etäsäiliöiden sijainti haja-asutusalueella ja etäisyys lähimpään taajamaan. Läheinen uimaranta ja virkistysreitti sijaitsevat laajennettavan tilakeskuksen lähellä, joten elinympäristön viihtyisyysuudetta todennäköisesti voi ajoittain esiintyä hajun torjuntatoimista huolimatta, mutta haitan lisääntyminen nykyisestä ei ole todennäköisesti merkittävää. Suunniteltava laajennushanke ei aiheuta todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia liikenteeseen tai liikenneturvallisuuteen. Suunniteltava hanke ei aiheuta todennäköisesti merkittäviä suoria tai välillisiä haitallisia ympäristövaikutuksia tai yhteisvaikutuksia väestöön, ihmisten terveyteen ja elinympäristön terveellisuuteen tai viihtyvyyteen.

Suunniteltavalla hankkeella ei ole ennakolta arvioiden todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnonmonimuotoisuuteen, kalastoon ja vesieliöistöön tai luonnonvarojen käyttöön.

Hankkeesta vastaavalla on todennäköisesti vasta tulevaisuudessa mahdollisuus tehokkaasti vähentää ilmastonmuutoksen kannalta haitallisia päästöjä ja hyödyntää kaasua energiana sekä samalla vähentää hajuhaittaa. Lannan levitys peltoon on todennäköisesti tehokas keino vähentää ilmastolle haitallisia päästöjä.

Yllä olevan perusteella suunnitellusta Sastamalan Kahnu Oy:n sikalan laajennus- ja muutoshankkeesta ei aiheudu ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena ovat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa mainittujen hankkeiden merkittäviin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon todennäköiset muodostuvat yhteisvaikutukset tilan nykyisen toiminnan ja lähialueella sijaitsevien tilojen kanssa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 2 - 4, 12, 13, 31, 34, 37 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1, 2 §

Selvilläolovelvollisuus YVAL 31 §

Vaikka hankkeeseen ei sovelleta edellä mainitun ratkaisun mukaan YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Hankkeesta vastaavan on suositeltavaa selvittää jatkossa mahdollisuuksiaan toteuttaa biokaasulaitos, joka estää tehokkaasti toiminnasta aiheutuvia haitallisia ilmasto- ja hajuvaikutuksia. Biokaasulaitos mahdollistaa lisäksi tarvittaessa lannan kuljetukset laajemmalle alueelle, mikäli peltojen typpi- ja fosforiravinnetilanne sitä edellyttäisi.

Vesistökuormitukseen ja sen tehokkaiisiin estämiskeinoihin liittyy yleistä tiedollista epävarmuutta. Hankkeesta vastaavan, ja myös hanketta käsittelevien viranomaisten, on suositeltavaa olla selvillä uusista ilmastonmuutokseen ja maatalouteen liittyvistä tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä tehokkaista estämiskeinoista sekä seurata yleisesti riittävän tehokkaiksi arvioitujen keinojen mahdollista päivittymistä.

Kiinteisiin muinaismuistoihin ei ennalta arvioiden kohdistu vaikutuksia, mutta hankkeesta vastaavan, ja myös hanketta käsittelevien viranomaisten, on tarvittaessa oltava yhteydessä maakuntamuseoon sen antamaan paikka-rajaukseen (liite) kohdistuvien haittojen selvittämiseksi ja haittojen estämiseksi.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupa-asiasta päätetään.

Yksikön päällikkö

Mari Rajala

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Sastamalan kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja sähköisellä ilmoitustaululla https://www.sastamala.fi/tiedotepalsta/index.tpl?sivu_id=3530
Päätös on nähtävillä kaupungintalolla, Aarnontie 2, Sastamala. Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristöhallinnon Internet-sivuilla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

LIITE Valitusosoitus
Maakuntamuseo, liitekartta inventointialueesta

TIEDOKSI Sähköpostilla
Sastamalan kaupunki, ympäristönsuojelu, kaavoitus, rakennusvalvonta
Pirkanmaan maakuntamuseo
Pirkanmaan liitto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue
Pohjois-Savon ELY-keskus, kalatalousviranomaisen/Pirkanmaa
Pirkanmaan ELY-keskus, L-vastuualue, Y-vastuualue/lupavalvonta, E-vastuualue

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000